

П. БУКОВИНЕЦЬ

**ЖИТТЯ
В
ПАВУТИНІ**

ПОЕЗІЇ

Книга третя

1930 — 1935

На чужині

diasporiana.org.ua

П. БУКОВИНЕЦЬ

**ЖИТТЯ
В
ПАВУТИНІ**

ПОЕЗІЇ

Книга третя

1930 — 1935

На чужині 1949

Знедоленим рідної землі—
років неволі—присвячую.

Всі права за автором застережені.

PAWLO BUKOWYNEZ
Poety in Ukrainian language.

Buchdruckerei T. Omeltschenko & G. Tyschtschenko
Kiel

МРІЯ—НАДІЯ

Як же його у неволі
жити без надії?
(Тарас Шевченко)

О, мріє—надіє, ти лише одна
Вспокоюєш серце—тужиш зі мною...
Я вірю в спасіння—мрія не пуста:
Піднести духово величну долю,
Пробити шляхи—Україні волю—
Співати: "Воскресла,,—на повні уста..!

1932р.

ДУША СПІВАЄ.

Де поділась доля—воля...
(Тарас Шевченко).

Душа співає у неволі —
Та пісня несеться світами,
А серце питає недолі:
«Доки ми будемо рабами..?»

Мовчить недоля, мов водиці
У рот на відповідь набрала —
Скувала волю в ланци—крицю,
Замкнула рот, щоб не ридала...

Нахмурилось ранкове небо,
І сонце не дає проміння —
Можливо каря нам і треба,
Бо в своїх кидали каміння...

Тепер терпім усі провину,
Але гуртуймось в рідну мову:
Не зрадьмо вдруге Україну,
Коли нагода прийде знову...

Душа співає ще в недолі,
Але дніє під небесами —
Вірю — буде кінець неволі,
А ми не будемо рабами..!!

1935р.

СПОМИН СВЯТОЧНОГО ДНЯ.

Я споминаю святочний день,
Як наші стяги шедестіли —
Стрільці в походах бадьоріли:
Цвіли, повніли, мов плід вишень...

Я пам'ятаю у боях спів,
Як вороги були розбиті,
А стрільці славою повіті...
І ворог лютуючи німів...

Я не забуду ясне літо,
Як нам усміхалися квіти:
Кожен стрілець, немов квітка, цвів...

Нам не страшні були погрози —
Були готові йти в морози...
Зігнати на ворогові гнів..!

1930р.

ЖЕРТВИ, ЖЕРТВИ.

Чом ти не гострий безжалісний меч,
Той, що здимає вражі голови з плеч?
(Леся Українка).

Жертви, жертви нового часу,
Ніхто не чує голос гніву:
Горять костри — вогненну масу
Тілами збільшують — офіру...

Піснями славлять нове диво:
«Ми генії всіх революцій,
Наш шлях незмінний, йдем правдиво,
Читайте наших конституцій..!»

«В нас лише марксизм домінує,
Не служимо вже більше Богу...
Один геній нами керує —
Вказує найкращу дорогу!..»

«Хоч шляхи і кров'ю полито,
А ми здимаємось в висоти:
Нищим, старе з землею зрито,
І заповняєм свої квоти»!..

О, жертви, жертви цього часу,
Ніхто не чує голос нині —
Отих невинних людей масу,
Що нидіють і в голод гинуть!..

1933р.

КРАЮ МІЙ..

Краю мій, зубожений,
Де не глянь — пустир...
Нарід наш знеможений,
Спадає вже з сил...

Хати порозбирані:
Де—де стирчить тин,
Села повимирані,
Мов після чуми...

Хто в цім сумнівається —
На годинку в «рай»...
О, не один кається,
Як попав в Алтай...

Будь же славен, воїне,
Хто за правду йде,
А проклятий, каїне, —
Братів продає..!

Хай віки розказують,
Як існував «рай»,
Душа зобов'язує
Описати мій край..!

1933

ХМАРКИ ПЛИВУТЬ.

Хмарки пливуть, хмарки несуться,
Закривають мені блакить,
У мене мислі все снуються:
«Коли настане легше жить..?»

Життя мережить дні суворі —
Шляхи неволею плетуть:
Я не господар в своїм дворі,
Я не скеровую на путь...

Чи хоч не хоч, але корюся
Отим неволі ланцюгам —
Маю надію, що всміхнуться, —
Ланци відкину ворогам..!

Я ще на ноги підіймуся:
Довго неволитись не дам!..
Нехай я зараз і корюся —
Залишу волю хоч синам...

Кружляють мислі десь високо,
І з хмарами летять у даль:
«Чому в душі моїй глибоко
Лишається лише печаль..?»

Хмарки пливуть, хмарки несуться,
А серце тугою щемить...
І мислі роями снуються:
«Коли настане легше жить..?»

1933р.

ГРОМАДОЮ СКУТІ.

О, люба мати, безталанна,
Кому ростила своє дитя..?
В тайгах Сибірі, на вигнанні
Катюга мордує без чуття...

Мороз лютує, мерзне тіло:
Чи побачуть сонячні поля..?
Чи може доля так хотіла,
Щоб відцуралась рідна земля..!?

А ти ростила, рідна мати, —
В роках неволі лічила дні...
Чекала хвилі, щоб післати
В захист безталанної землі...

А воля пролетіла в казці:
Вогнем випікають тепер ґрунт, —
Закули в ланци — знов 'у пастці —
В краю «розцвітає рай» і бунт...

Глушать думку — слова пророчі...
І крутять мозок, як вода млин:
Буття своїм брудом толочать —
Всосує життя неволі плин...

І ті, що вірили, воліли,
Що чужий тримати легше стяг:
Їхні тіла уже зітділи...
І рідко хто знає, де був прах...

Лишились ті, що вірять долі,
Що підіймуть України Стяг —
Засяє сонечко на волі,
Господь зішле нам любові й благ..!

1934р.

ЗАБЛИЩАЛИ ОГНІ.

Заблищали огні
Там, на Невським Проспекті —
Увижалося мені...
Все в червонім аспекті...

Немов хвилі — людей —
Тяжким кроком проходять:
Міліони очей
По вітринах проводять...

Там все сяє — блищить —
Все на показ, для світу,
А зайдете купить —
Скоро кажуть: «Уж нету!»..

Там блищали огні...
І ридаючі ночі —
Все увижалося мені,
Що козацькі то очі..!

1939р.

ПРАПОРИ.

Не раз примусово я дивився,
Як крила розпістерли прапори,
Але парадом не веселився —
До серця мені не заговорять...

Парад, прапори, а серце б'ється:
Той прапор митий у людській крові—
Не життя, а смерть на ньому в'ється,
Кидається — косить без розбору...

Бачив чимало в світі прапорів:
Весело мають, ніжно леліють...
Під ясным сонцем, в широкому морі —
Не смерть несуть — народи не мліють...

У ці дні парадів, у дні прапорів,
Що несете моїй Україні? —
В підвалах смерть від людоморів,
А деж та воля в сім'ї єдиній?!...

Іде молодість, життя чорніє,
Гроном падають тяжкі хвилини...
Тіло тремтить і душа німіє:
Це у нас на рідній батьківщині,..!

«Вільно» дихаєм в краю «свободи»...
«І добровільно» рабами гинем —
На всіх язиках вільні народи —
Підіймаються летом орлиним..!?»

1935р.

НЕ ВСЕ ПРОПАЛО.

Не все пропало, не все зникло
В горінні дня тяжких терпінь,
Хай льється кров, ми вже привикли
Сідать на вогненну черінь...

Шугає смерть по краю скрито,
Але в крові коса блищить —
Ми її бачим, як іскристо...
Захланно пімстою сичить...

Нависло небо — чорні хмари,
Скільки ще буде таких днів?!!
Замість життя збільшено кари
І невмолимий ката гнів!

Жорстокий гнів і без благання —
Словам немає вороття:
Приказ виконують щорання...
Під гул машин гасне життя...

Скільки знають тюремні мури?...
Настане час дати одвіт,
За катування і тортури..
Що ужахнеться цілий світ...

Не все пропало, не все зникло:
Ніякий кат не вб'є стремлінь —
В нас серце волею проникло,
Не зупинить його хотінь..!

1934р.

УЯВА.

Сон не сон, мабуть уява —
Пронісся голос по степу:
«Уперед!» — лунало, — «Слава!» —
Будило тишину німу,...

Здригнулась земля — закуті
Руйнували мури, — ланци...
Шматками летіли пута
З століть моєї Вітчизни...

На жаль — це була уява —
Немов сном пролетіла мить:
В краю кровава забава...

П'ють кров, їдять її тіло...
О, цей «бенкет» нічим не змить —
На віки їх честь сплямило..!

1934р.

КРИВАБІЙ БЕНКЕТ:

Симону Петлюрі

I

Пливли тумани, звисли хмари,
Стогнала земля — гарматний стріл,
Густою лавою ворог брів:
З усіх боків нас окружали...

Зробилось пекло: огонь, стріли...
Громом кипіло в кровавій грі:
Шматки тіла, кров бризгом вгорі...
Бенкет справлявся — всі німіли...

Земля ситилась — трупів, крови...
Стрільці гинуть були готові:
За Україну не жалко тіл...

Затих бенкет — стрільці вітали:
«Слава Петлюрі!» — закричали, —
Дали салют — перемоги стріл...

II

Ясніє сонце, розпливались хмари...
Земля раділа, ідуть стрільців лави...
Ворог розбитий, але мало карі —
Веде отаман, хоч і без булави.

Далеко обрій огнем загорівся...
І знов почались огненії стріли —
Ворог ще гірше на нас озвірівся:
Почавсь бенкет — кров'ю землю поїли...

Чулись шепоти: «Не вистарчить зброї...»
«В бій! Наступаєм, не вступим дорогу!...»
Кинувсь отаман з стрільцями до бою...

«Вперед, браття, життя чи смерть завоюю!»
І знов стрільці здобули перемогу:
Леліючи стяги за нашу волю..!

1932р.

НЕ ПЛАЧУ.

Скрізь неправда, де не гляну,
Скрізь Господа дають!
(Тарас Шевченко)

Не плачу вже, і не журюся,
А добре навколо дивлюся,
Як світ нечисті залягли...

Розкрийте добре очі, люди,
Куди котитимось, що буде,
Як всіх нечисті обснують?!..

Уставайте, годі мовчати..!
Нас хочуть навіки скувати,
Ярмо неволі нап'ясти...

Нумо ж, б'раття, розкуймо руки,
Зірвім кайдани, скиньмо муки,
Годі волами в ярмі йти...

Дивіться яснішими очима,
Як «брат» з косою за плечима —
Хитріше смерти стереже...

Не тратьмо часу, куймо сили,
Поки цілком не підкорили.
Бо тяжко буде ланци рватьь...

О, друзі, навколо дивлюся,
З гнітом — неволею борюся:
Надіюся перемогти..!

1934р.

І ЗНОВУ ГРІМ.

І знову грім, і знову бурі, —
На землю спадає журба,
Снуються дні мені похмурі —
Всихає в березі верба...

Сховалось небо в густі хмари,
Страшна настала темнота:
Конають люди на бульварах
З словами гніву на устах:

»Прокляті будьте оці роки..!
І цих років володарі..! —
В душу запишемо глибоко,
Як голод нищив трударів..!»

Усе дихаюче німіло —
Терпінням горячі років;
Всохли трави, поля пустіли —
Таких не знали ще віків..,

Не чути навіть крик ворони.
Ліси сумуючи скриплять,
А смертоносівські загони
Піратську побіду славлять..

І знову грім, і знову бурі:
Найбільш відчули трударі —
Мішав з вогнем, немов Везувій,
Людей невинних на землі..!

1933—34рр.

І ЗНОВ ЧОРНІ КРУКИ.

І знов чорні круки, густі стаї,
Злітаються голодні на край мій...
Кидаються на поживу, як змії:
Рвуть, шматують наше тіло — зграї...

О краю—краю—солодший меду:
Ланів пшениці—сиплеться все дар—
На повні груди дихав господар...
І в достатках хвалив Бога й небо...

Минулось...

Господаря немає,
А весна у хмарах наступає...
Земля пустує—будяччям горить...

Пустіють села, родюче поле,
Лише будяччя бундюче коле:
Та доки цю землю будуть гнобить..?!

1931р.

КРАЩІ СИНИ.

Кращі сини України
Стелили кров'ю свої шляхи...
Відбивали багнети, штики...
Й знову закуті в руїні... .

О, були мільонні сили:
Непереможні наші полки—
Бились—рвали ворога в шматки,—
Зараз чимало в могилі...

«За братній союз усі, брати!»—
Гаслом нестійких здурили,
А зараз мотають жили...

«Ви власники фабрик, поля—
Всі рівні: свобода, воля..!»
Але гинути в Сибір іти..!!

1931р.

ПІЗНАВ ЖИТТЯ.

Яка вина моя і тих,
Що враз зі мною йдуть і йшли?
(Ів. Франко)

Пізнав життя і світ двобокий:
Йти хотіння в інший світ,—
Не лише я є самотній,
Що відчуває такий гніт...

Таких є тисячі—я знаю:
Вони не вірять так як я
Горланню фраз, які пускають,
Що раєм стала тут земля...

Нащо так світові співати:
«О, ми зробили людям рай!»
А про тортурі—годі знати...
Про це мовчи, не споминай..!

Як день то більше до пізнання:
Любові, друзі, не знайдем—
Ніхто не певний, що до рання
Своїми власними піде...

Життя немає—одні мрії
Кружляють повно, немов рій,
Розвеселяючи надії
І заповняють мозок мій...

1934р.

Я НЕ ЗНАЙШОВ!..

Хоч у неволі й нещасті звікуєм,—

Доло онукам дамо!

(Борис Грінченко).

...Я не знайшов, чого шукав:
Шукав на рідній землі волю,
Я кинув рід, життя давав...
І що здобув? — гіршу неволю...
Даремно впали ті герої...

...Тепер дорога вже в тернах
Стелиться зранку, аж до ночі,
А майорилось на роках:
Одна Соборна в славі — моці...
Не сповнились думки пророчі...

...Не мож забуть веселі дні,
Як прапори здіймались вгору,
Як розвітали в новій весні,
Як всі лицарськи ішли з двору,
Щоб закріпить ідею Твору...

...Блідніє навіть Лінца суд,
Яке сьогодні лихоліття:
Раптом летить в голову пуд
І ти до віку вже каліка,
І не допоможуть жодні ліки...

...Я не знайшов, а загубив
Роки в неволі — в домовині...
О, якже ж я її любив,
Люблю — не зрадив і до нині,
Хоч животію в павутині...

...Життя, життя — той вічний рух,
Рух боротьби за справжню волю,
Ніхто не знищить у нас дух,
Щоб ще раз кинутись до бою
За Україну — її долю!!!..

1934р.

НЕ ЗАМУЧАТЬ ДО СМЕРТИ.

Не замучить до смерти неволя...
Не задушить мій гнів і чуття...
Усміхнеться ще і мені доля,
Хоч у старості дасть Бог життя..

Десь далеко та воля літає:
На віку часами заблищить,
Потім знову чогось погасає...
У неволю закидає житьь...

О, якби я мав крила літати,
Літаючи я б волю знайшов,
Приклав би сили її вблагати
І без неї б назад не прийшов.

Чи далеко ще, воле, літаєш?..
О, воленько, як я тебе жду:
Про тебе мрію — в серці плекаю,
Прийди, любя, поки ще живу..!!

1932р.

НЕ З СПІВАМИ.

Не з співами ідуть мої дні,
І не з сльозами в radoшax:
Бо одні закуті у тюрмі,
А другі гинуть у тайгах...

Я не відкину від серця гнів,
Червоним квітам не всміхнусь—
В цю добу не жив я, а горів:
Мов муха в павутині б'юсь...

Погас день, а муки до кінця
Не вбили стремління думок—
Вірні країні душі—серця
Доковує ще молоток...

Куди не гляну—в крові серця—
Пробила отруєна сталь...
Думку душать майже до кінця,
Сіючи отрути—печаль...

Не з співами ідуть мої дні,
Не цвітуть квіти запашні...
Що далі—то дні пливуть брудні:
Отруюють душу мені...

Я не здаюсь—в руках з сурмою,
З братами чекаю часу,
Коли засурмемо до бою
І волі стяги понесу..!?

1935р.

УПАЛА НІЧ.

Упала ніч на всі простори:
Тяжка, гнітюча, невидна—
Завмерло все, сумують гори,
Сльозами співає сосна...

В такі ночі не спало диho—
Шугало світом в різні дна...
І підкрадаючися стиха—
Запустить пазурі в життя...

О, скільки в ці ночі загине?—
Ця думка—серце розіда,
Бо без найменшої провини
Життя отруту випива...

Скільки історій в такі ночі
Пройде екранами життя,
А скільки сліз невинних очі
Прольють і зроситься земля..?

А над розсвітком «спокій» лине
В горінні жертвенних свічад--
На Голгофі конає—гине—
Жертва за жертвою підряд...

Упала ніч на міста—села:
Тяжка, гнітюча на жильців—
Не сон принесла, а вела
На страту відданих бійців...

1934р.

ЯКА ТИ ДОЛЕ...

Яка ти, доле, є жорстока,
Вп'ялась у душу так глибоко...
І пазурями рвеш те серце,
Що спокійне, не йде на герці
 З недолею в тяжкім часу...

Ти шматуєш життя людині,
Ще гірше, як той звір тварині,
А гнів росте, серця тривожить —
Роками іривид зло ворожить...
 Під жахом смерти день несуть...

Нависла ніч, вже час заснути,
Нехай у сні хоч віддихнути:
Терпінь кайдани відложити...
У мріях волею пожити —
 Не чути стогону тоді...

Коли ж нарешті я з піснями
Пройдуся вільними степами..?
І відпочине скорбна мати,
У вільнім краю, біля хати,
 І засяють радісні дні...

Я жду! О, доле, ти жорстока!
Не смійсь яхидно вовчоока...
Перетерплю найтяжчі болі,
А дочекаюсь таки волі:
 У вільнім краю, не в ярмі..!

І заснівають пташки в полі,
Що і вони уже на волі:
Спадуть кайдани — тюрем ґрати —
Мій нарід не буде конати,
 Прийдуть пророчі наші дні..!

1935р.

НА ДОРОЗІ.

На розбитій тій дорозі
Ходить темінь по людях...
Де не глянь — вона в порозі
Прикидається в гостях...

Затуманилося море,
Буря кида корабель:
Темінь сіється в просторі —
Заслоняє сонця день...

Місяць світить та не гріє —
З неба падають зірки:
Темінь, темінь — скрізь чорніє,
Що за світ настав гіркий?!

1932р.

КАЯТТЯ В'ЯЗНЯ.

Україно, Україно!
Оце твої діти,
(Тарас Шевченко)

Як туга, смуток серце обіймає,
А скрізь стогне розпука, болить душа—
З очей полуда декому спадає...
Він кається, але вороття нема.

В концтаборі сидить, ламає руки:
—О, якже одурено всіх і мене—
За щире серце, терплю тяжкі муки,
Невинна кров братів по стінах пливе.

Хочби якийсь промінчик був надії:
Спасіння для мене не бачу, нема—
Дуріє мозок' тіло вогнем тліє...
Куди не торкнуся у крові стіна.

О, як хотів би хоч раз, одним оком
Україну бачить і для неї світ...
Спадить кайдани—електричним током
До неї я буду душею летіть..!

Немає рятунку, скрізь смерть з косою:
Складає покоси—тисячі могил—
І сліду не знайдеш—покриті млою...
Колись героїчних українських сил..!

Тепер почулось каяття—глибоко...
Отих гордовитих—згорблених плечей,
Можливо інших арешти щороку
Врозуміють—здімуть полуду з очей..!

1935р.

Я «НАЙЩАСЛИВИШИЙ»

Я «найщасливіший» на світі—
Маю душу і слово «живе»...
Мозок мріє, малює квіти,
Колись мрія на світ оживе...

Моя мрія—взятись за зброю—
Силою змести кроваві дні,
Не нести ганьби над собою:
Здобути честь, або смерть в борні...

О мріє, яка ти тривожна...
Чи скоро загартуєш той клич?..
З яким підемо переможно...
Не пострамивши своїх облич.

Ми ясно бачим їхні далі—
Дуже веселий баль у гостях,
В тому балю—наші печалі;
Там п'ють нашу кров, топчуть нам стяг.

Там зневажають нашу мову,
А Юди штокають в орденах:
«Слава рідному»—кричать знову,—
Падають нижче Горкого «Дна»...

Я «найщасливіший» на світі,
Бо ще вилью з душі на папір—
Свою думу—слово зітліле...
Колись, може, закруглиться в твір...

1934р.

ЕДЕМ.

Ніч оповила природи життя,
Схилились навислі стрімкі скелі:
Спить чарами натхнення і чуття—
В буття вснувались дикі пустелі...
В темені чуються муки й виття...

В місячну ніч виблискує емаль...
І рубінами сяє голгофа,—
Там пружиться, вгинається сталь—
В раю божка—нині савагофа:
На черепах вироста п'єдестал...

В кровавій фарбі сяє вгорі світ, —
Внизу на горло муки Тантала—
Смертею сіє вже декілька літ:
Волю, розум й душу видає
Рука патрона за незнаний міт...

Виють сови в спустілих димарях
В новім едемі—сонечка—бога...
І нагороди блищать на грудях—
Рептилії стережуть порога
Наймудрійшого навколо Кремля...

В сьйві сонця хвалять його іслам:
У божниці смерті—ізолятор—
Накидають світові вчення хлам,
А в душу встряває візитатор...
Нищить святині, кидає у лам...

Так «рай» будують—незнаний Едем:
Сягають аркани, аж за Татри...
Він добре знає чого туди йде:
«Рай» розширяє—життя на ватрах—
На кістках ставить п'єдестал—Едем..!!

1935р.

ТУГА.

Лани братами оремо,
Гіх сльозами поливаєм.
Т.Шевченко.

Чого степи почорніли..?
Чого земля стогне..?—
Брати з голоду помліли,
Ніхто не пригорне...

Ніхто з серцем не пригорне,
На шлях не наставить,
Не обмиє тіло чорне,
Серце не розважить...

Думи мої, мов ті стріли
Летять пошід хмари:
Чоло кров'ю закипіло,—
Серце горить в жару...

1933р.

У ХМАРАХ ДУМ.

У хмарах дум, у чаду буття..
Клонить недоля наш вік молодий,
А в підвалах конає життя —
Ніхто не чує і Захід глухий..
Доле нещасна, світе дорогий..

На кістках кладеться в крові твір,
Живцем глотає ненажера—звір,
Це лихоліття фіксує зір —
Конаючих мільонів терпінь..
На буття кладе чорніющу тінь...

А деж та у хаосі краса?..
Даремний ваш крик, не тратьте зусиль,
Всю кривду вже бачать Небеса:
Наш голос почують за тисячі миль,
Ніхто не заглушить з неволі хвиль...

Розтрощить і вас огнений грім,
Сили не стане втримати цей гніт:
Зрійте очі — себе не дурім,
Кричім на сполох, хай почує світ,
Як кров'ю спливаєм в двадцятий вік!

1935р.

БЛИЗИТЬСЯ ВЕЧІР.

Близиться вечір—сонце заходить—
Гасне той огняний шар...
Червоний блиск по небу проходить—
Немов палає пожар...

Додому йдемо з лісу травою—
Тінь покриває ліси,
Дихає травка, як ми з тобою:
Серцем любові краси...

І пісня весела на поляні:
То йдуть дівчата з полів—
Серця їх романтикою п'яні,
Пізнати в личках без слів...

Цвітуть, красуються немов квіти,
Дарма, що палять вогні:
Провідіння каже потерпіти—
Настануть у сяйві дні...

Встає день—мережаться видіння...
Слізьми й кров'ю злитий шлях
Очиститься долею спасіння...
Підіймемо волі стяг..!

1935р.

ТЕ СІРЕ.

Доки щастя твоє, рідний краю, є спом...
(Василь Щураґ)

Те сіре, буденне не вабить мене...
Бо життя, мов на кострах тліє, —
Побідник в горіння силою жене
На жертвеник, і день німіє...

Ні, ні!...я не підйму до тебе рук —
Облудний Каїне, потворо!..
Рахитним звуком співаєш волю мук,
І смертю сковуєш покору!-.

Я розібрав, куди прямує твій шлях,
Де «рай» для мого є народу:
Сибір, Колима, Камчатка, в Соловках
За хліб і сіль у нагороду...

О, народе мій, знедолений до дна,
Чи довго терпітимеш муки?..
Ох, як далеко чаруюча весна,
А покищо в краю розпука..

Коли відкриєш заковані уста?...
Коли кінець і тому вою?..
Коли затихне в «раю» мова пуста?..
А нарід мій здобуде волю?..
Коли ж нарешті я в спокоюсь?!..

1935р.

Я ЧУЮ СТОГІН.

За які провини? За любов до брата,
За ненависть...

(Сильвестер Яричевський).

Я чую стогін дні і ночі,
Як буря виє за вікном...
«Воля», ридаючи, регоче,
Скрябає стіни п'ястуком...

Крик і стогін—усе безсильні—
Мов домовина—глухота,
І вартові не є азильні:
На замку тримають уста...

А на розсвіті...ох..! не можу..!
Ведуть... яка це вже черга..?
У темноті... на смертну ложу:
Ридає досвіток—пурга...

Предсмертний видих: «О, прокляті!»
І гордо падають тіла:
В крові, в синцях катами збиті—
Живою лишилась—душа...

Повніють ями і сіріє—
Розтріпана в крові коса:
Стріли змовкли—воля німіє,
Ранкова вкриває роса...

Сонце сходить, сліду не знати:
Землю зрівняли—без могил...

Скільки сердець буде ридати,
Чекаючи, падати з сил..?!

Сонце високо—прояснилось—
Стогонів згвалтований світ,
Кати від «праці» чепурились:
Змивали кров і з лиця піт..!

1934р.

ПРИЙШЛА ВЕСНА.

Прийшла весна, пташки співають,
А недавно мороз шалів:
Усі весну, усі кохають—
Цвітіння сонячних полів...

Пройшла зима, пройшли морози—
Я так чекаю вже весни,
Щоб скоріше зацвіли рози, —
Зима нехай іде у сни...

Прийшла весна, радій природо!..
І я радію, як дитя:
Люблю зелену її вроду,
Як розцвітається в життя..!

1935р.

Я ЩЕ НЕВІДОМИЙ.

Серця свого кров'ю рад
Ваше горе змити.
(Іван Франко)

Я ще невідомий співець:
Нишком співаю в своїй хаті—
Спів кровавий, лише Творець
Співчує серцю, бо той жрець—
Віддасть на муки швидко кату:
Він смертю таким як я платить...
З верну кладе за честь вінець.

О, пісне моя—душі дар,
Чому звучиш ти так сльозами?—
Не видно сонця, клубки хмар,
А мозок душить дум кошмар:
Куди подітись мені з вами?!
О, тяжко жити з ворогами...
Щоденно кидає у жар...

Тіло збезчещене від кар,
А серце пробите кинжалом:
Надоїло—втікав Ікар...
Летів, летів, упав спід хмар,
Бо розгопились крила жаром—
Від сікофанта не сховаюсь.
Навколо полум'я—пожар...!!

1935р.

ЩАСТЯМ КОХАННЯ...

Щастям кохання запалало
Від співу дзвінких голосів,
А серденько чогось ридало
В хвилину співу солов'їв...

Я все виходив співу слухать
У той зеленій сад вишень...
І квіточки пахучі нюхав, —
Вертався додому в білий день...

Цвіли сади, трава шуміла,
З небес сміялися зірки —
Земля весною зеленіла...
З душі зганяла сум гіркий...

Той спів наносив сум і радість, —
Підносив високо в блакить...
Я звідти бачив життя в зраді,
Настає день, душа болить...

А місяць сяяв кучерявий,
Вітрець травою шелестів, —
Мені ввижалися заграви,
Господній день вогнем кипів...

Щастям кохання запалало,
А я не падаю в маразм,
Хоч серденько моє ридало.,,
І не ввижався ще гаразд..!

1931р.

НЕ СПОВНИЛИСЬ БАЖАННЯ.

Не сповнились мої бажання,
Лише роями пливають думки,
А в серці біль і завивання
За що тернові несем вінки?..

У бурі встав і в бурі в'яну,
І всихає останній цвіток,—
Вихор кружляючи мов п'яний,
Ще зелений зриває листок...

Буря, мов звір, така жорстока,—
Хватає у вир ціле життя:
Трощить, лама, кида глибоко,
А назад немає вороття...

Чи сповниться моє бажання?..
Бо мене не кидають думки,
Щоб ще побачити світання—
З квітів пахучих нести вінки..!

1934р.

Й СЛУХАТЬ НЕ ХОЧУ!!!

Й слухать не хочу патронату!..
Брехня червоніє на устах...
Ми проживем без інтернату,
Дайте вільність «меншому» брату—
В нашім краю хай має наш стяг...

Я не люблю жодних пародій,
Будьте відкриті, не грайте роль,—
Чого поводитесь, як злодій?!
А вдаєте немов добродій:—
Ми давно відкрили ваш пароль...

Ми свій компедіум відкрили—
В день підняття своїх прапорів,
І не скриваєм за що бились,
За що ріками крові лилось:
Щоб не бути в лапах ворогів...

У вісімнадцятім розцвіла...
О, як чекали ми волі днів:
Ідея—Соборність ясніла...
І Україна молоділа—
Забували наболілий гнів...

Несли прапори переможні,
По краю лунав і волі спів:

Зрobili крок неосторожний,
А сатана слiдив—безбожний,
Схвотив наскоком до пазурiв..

О, будь проклята та хвилина..!
Розквітлу волю знову до мрiй.
Загнав тайфун, та хуртовина,
Знов поневолена Родина:
Обвився на шию удав—змiй..!!

1935р.

О СОНЕЧКО!..

О, сонечко, щедре, непогасле,
Огрiй краiну—зруйнований храм...
Лiто моє, похмуре, неясне,
Прийди яснiше хоч моiм дiтям...

А похмурий лiтнiй день не гасне...
О, я хотiв би, щоб цей день погас,—
Щоб новi настали днi прекраснi,
Щоб цвiли квітоньки i волi час.

Струються сльози ясним алмазом
З землi моєi карбованих рiк:
Пробите серце з душею разом...
Отруєним списом неволi вiк..!!

1933р.

СНІЖНА ДОРОГА

Сніжною дорогою — заметіль, —
Ішов на зустріч своїй долі:
Шукав дороги до широких піль,
Щоб з нею з'єднатись на волі...

Надворі вихрилося звідусіль, —
В снігах брьохкався по коліна,
Бо не було знаків — польових гіль,
Я йшов, де вільности країна...

Темніло небо — раптом стала ніч,
А я в степу, в сніжних завіях:
Замерзав — надія гріла, мов піч...

Не страхаючися ночі — іду, —
Світиться шлях мені в надіях,
А ключ до волі в боротьбі знайду..!

1934р.

КРАЙ МІЙ ЗВЕСЕЛЯЮТЬ

І бачили на тіярі
Червоного змія.
Т. Шевченко.

Край мій звеселяють співи журливі,
Об землю б'ються стривожені чайки:
Дайте мені крила, крила орлині,
Я знову здіймуся під ясні зірки..!

Шумлять срібними краплями каскади,
А тирса виспіває думу сумну:
О доле, доле, я не чекав зради,
Що ти знову кинеш у рабство—тюрму.

Даремно дзвонили дзвони свободу,
Даремно скидали «народів тюрму».
Що здобули знедолені народи..?
Нечуване рабство, неволю і тьму..!

Земля палаючи, стікає кров'ю,
В горні рабства повстає народній гнів,
А на «непокірних» полюють—ловлять:
Везуть на Колиму до «щасливих днів».

Носиться стогін по краю з сльозами:
Серце вривається і тяжко терпить,
А «чорний ворон» гостює ночами,—
Звихається швидко. по хатах летить!..

О ночі, ночі,—тривожнії ночі,
Чи довго ще буду зодягнений спать?..
Доки холодною тертиму очі?..
Чекаючи, коли скажуть: «Отворять!».

Щоденно п'ю ті роскоші лукаві,
А кат тріюмфує ніччю і у день...
О люде поганій, в брехливій славі
Не створиш ніколи на трупах Едем!
О краю мій, в віках ланцями скутий,
Чи колись залишить тебе люте зло?..
О люде мій, ти долею забутий,—
Твоє життя давно квітами цвіло...

Хоч ворог шаліє від гніву й люті:
Свердлить тіло й душу невмолимий кат,
А силу волі не можна закути,—
Мій нарід не здасться, помилиться 'брат'!

У край мій збігаються хижі звірі,
Плюндруючи, нищать гніздечка чайок,
Їх лапи у крові, а морди в шір'ї,—
Здалека пізнати, що хижий звірок..!!

1935—7р.

ТЯЖІЮТЬ ДНІ.

Тяжіють дні одноманітні...
Від них і наслідки помітні,
А кат у крові аж по лікті
Розлютувався немов звір..!

Він напружує все зусилля,
Щоб засівати своє гнилля,
Дарма, що сохнемо, як гілля,
Зате несемо новотвір..!

Самі винні — прогнали долю,
Самі не втримали і волю —
Дехто тікав із поля бою:
Бо в отамани перся йти..!

Зараз знову встає завзяття...
Та...ба, як ланцюгом прип'яті,
А вороги лютують, кляті...

Риють нашу землю — кроти..!
Що тепер?..Життя в павутині!..
Глухий стогін, мов з домовини,
Невинних мільйонами гине,
А вузли змушують плести...

Коли знов завітає воля
І усміхнеться ще нам доля —
Не утікаймо з поля бою:

- Маймо тоді розум, брати,
Щоб не закували знов кати!..

1935р.

ВТОМЛЕНИЙ ЛЯЖУ.

Чую скрізь голосіння сумні!
(Л. Українка).

Втомлений ляжу, очі зажмуру,
Сон не знеможе мене:
В серці співають струни бандури,
Душа віками жене...

Очі злипаються, сну немає,
Снуються нові пісні:
Серце з болю розпукою грає, —
Горя не втоплю у сні...

Пісня закута, рветься на волю,
Голос ще дужий її:
Пути вриває, мене з собою
Кличе у нові бої...

Рветься пісня, немов пташок з клітки,
Хоче летіти у світ:
І там співати, хто вона й звідки,
Де воля скута, де гніт.

1934р.

ДОЛЕ МОЯ..!

Доле моя, горе моє,
Чого серце плаче..?
Душа рветься ще до бою
За волю козачу...

Хвилі б'ються, берег стогне...
Коріння ламають—
Доки ж триматися догми..?
А часи минають...

Грому бурі не лякаймося,
Хай тайфун лютує,
Ану швидше просипляймося...
Досить нас катують...

Не спізняймося ні хвилини—
Вже й земля голосить...
Не підемо то загинем...
Терпіння вже досить!..

Доле моя, горе моє,
Чого серце плаче..?
Душа рветься ще до бою...
За волю козачу..!

1934р.

ЧОМУ ВЕСЕЛОМУ БУТИ?..

Все плаче, все гине!
(Тарас Шевченко)

Чому мені веселому бути...

Співати пісні в radoщах...?

Коли я бачу край мій закутий, —

Нарід ще криється в кущах...

На устах моїх кривава пісня...

І льється струмом ognяним, —

Болить серце, бо часи невтішні,

У хмарах ранок весняний...

А життя в неволі виростає...

І проситься на Божий світ:

Не діждавшись світу — помирає —

Потім складають казку — міт...

І знову росте в ланцях — закуте, —

Рветься з неволі до небес.,.

Напружує сили, щоб розкутись, —

За ним стежить скажений пес...

Чому мені веселому бути...

Співати пісні в radoщах?..

Коли я бачу край мій закутий, —

Нарід у неволі, в кліщах...

1934р.

НАЩО?

Кому, нащо оце співаю..?
Сную рядки пскучих дум...
Нащо я серце відкриваю
Отим божевільним на глум..?!

Одна природа мені другом—
Я з нею смуток розділю...
Часом пройдуся понад лугом,
Пекучі сльози розіллю...

Так кожен день без меча б'юся,
А на душі — о... скільки дум:
Чи ще за зброю я візьмуся
І кину ворога на глум?

Здається, ноги не в кайданах,
А не пускають до мети,
Борється серце в тяжких ранах...
Ох, тяжко в тернах далі йти...

Кому, нащо оце співаю..?
Хіба діждуся, може, днів,
Що ще на волі, в ріднім краю
Ще залунає волі спів..!

1935р.

ЗГОРЯЄ ДЕНЬ.

Літа мої молодії
Марно пропадають...
(Тарас Шевченко)

Згасає день і сонце гасне,
Шляхи темніють — тиша німа:
— Скажіть, роки, чому дочасно
Згоряє тут молодість моя..?

Не сходить місяць круглолиций,
Зірки погасли, не чути втіх...
Хлопців співу біля криниці —
Веселих вигуків — дівчат сміх...

Сумуючи шумлять діброви,
Летить зголоднілий, кряче крук,
Погасли очі, чорні брови:
Усе відчуло хижачьких рук!..

Черства земля, сади не пахнуть,
Утихли дівочі голоси:
Не розами цвітуть, а чахнуть
Личка дівочі —серця краси...

І соловей чомусь німіє —
Давно не чув парубочий свист...
І моє серце щемить, мліє:
Кудись рветься, мов на вітрі лист...

Згасає день і сонце гасне,
Шляхи темніють — тиша німа:
— Скажіть, роки, чому дочасно
Згоряє тут молодість моя..?

1935р.

ВИДІННЯ.

Я бачу.—з тьми пливе світанок—
Пурпурове сіє проміння: .
Рада душа, сміється ранок,
Вже наближається спасіння...

Із тьми промінням день сріблиться,
А он полки в стальних шоломах—
Земля радіючи, сміється...
Вітає день в нових хоробах...

Засяяв день і в серці промінь—
На світі сіє знов свободу:
В княжій славі воля на троні—
Повернулась мому народу...

Потоптані стяги леліють,
З руїн засяяв Київ дужий,
Брати по тюрмах вже не мліють:
Розцвіла воля з тьми із нужі...

О, видіння, я жду світанок,
Хоч ще земля покрита тьмою—
І вірю в те, що в світгий ранок
Підем дорогою новою..!

1935р.

ПОГАСЛО ЛІТО.

Погасло літо і настав грудень,
Чому це я маю завжди будень..? —
І літо не гріло пестощами:
У життю не відав ласощами —
Гіркоколючий був шлях мій...

Погасло літо, печуть морози,
Чому я чую тільки погрози..?
Не гріло літо і небо в хмарах,
А онде життя квидить на нарах —
Підносить руки — жде надій...

Погасло літо і дні похмурі,
Чому я бачу життя в намулі..? —
А люди чекають благодаті,
Щоб ще пожити у власній хаті...
І виплекати своїх мрій...

Погасло літо і шлях тернистий,
Це не тільки мені особисто
Стелеться вже довго колючками,
В нерівній боротьбі з ворогами —
Це всій Україні моїй...

Ще буде літо без днів похмурих:
Життя розкине неволі мури,
Тоді підемо в квітках стежками
Аж від Кавказу й за Хуст братами
В Соборній країні міцній..!

1935р.

ЩЕ ТЕМНИЙ ДЕНЬ.

Ще темний день, нема ще сонця,
В хатах немов у домовині —
Мало світу дають віконця:
Сонце чомусь не сходить нині.

Адже і небесне світило
Ніколи цілком не згасає —
Одній країні світить мило,
А мою...чогось оминає...

Є краї, що й сонця нівроку:
Під сонцем розцвітають квіти, —
Моя безталанна щороку
В темряві сповиває діти...

О, країно, не бачиш сонця, —
Земля туманами покрита:
В хатах заплакані віконця,
І доля сльозами пролита...

1935р.

СТРІЛЕЦЬ.

(Пісня)

Стрілець, перев'язавши рани,
І знов помчався в огненний бій:
«О, краю мій, степи кохані,
Я вірний до смерти буду твій!..»

Горить земля, ревуть гармати—
Стрільці навалу вогнем громлять:
«Слава!.. Слава!.. за рідну матір!..» —
До бою, мов вихорем летять...

Летить стрілець, а в грудях рана,
Земля палаючи, рев гармат,
А кінь знайомими степами
І добігає до рідних хат...

На зустріч вийшла рідна мати:
«О, сину рідний, синочку мій!..
Тримай меча, не час вмирати,
Бо, щоб не програли знову бій!..»

«Я перев'яжу тобі рани
І доки сили—іди у бій!..
За Україну безталанну
На полі бою до смерти стій!..»

І знову кровію спливали,
Але відбили ворожих змій.
Перемогли: «Слава!»—лунало, —
Стрілець по лицарськи тримав бій!..

1931р.

ЯК ДОВГО ТЬМА?..

Як довго тьма вкриває очі...
Ніхто не скаже мені, доки
Носить кайдани дні і ночі...
Коли настане вже той спокій..?!

Бувають роки — сонце сходить —
І край у квітах оживає...
Зелені трави, колос родить, —
Весело соловей співає...

Здавалось би — воскресла воля:
Рабів, кайданів більш не буде, —
Співаючи цвіте тополя,
Дружби пісні несуться в людях,..

• Такі роки чогось не довго
В єдності тримають цю славу,
Бо десь візьметься якийсь бовдур
І роз'єднає наші лави...

А вовки стережуть з—за муру,..
І вмить нападуть на кошару...
І знову каємось, що здуру
Вовкам попалися в отару..!

Та докиж отарою будем..?!
Пора вже власну волю мати, —
Не піддаватися облудам,
А свою силу показати...

У нас є розум, у нас сила,
Одної єдності бракує, •
А Україна наша мила
За ці роз'єднання бідує...

Щож я раджу, як син країни? —
Раджу ставить на перше місце:
Державну справу України,
А всі «подробиці» пізніше...

Як буде міцна в нас Держава,
То всі будемо добре жити —
Відпаде і рука лукава,
Яка захоче кров пролити..!

Я, браття, цим до всіх звертаюсь, —
Одно лише моє прохання:
Державна єдність — ідеали —
За Україну без вагання..!!

1934р.

ДУБОЧКИ.

Ріс собі високий, зелений дуб—
Не раз сходились в холодок люди,
Про дуба мова не сходила з губ;
«Доки він такий розкішний буде?..»

Найшлися «добрі» люди: в один день
Зрубали і дощок наробили:
Лишився на полі стирчати пень,
А дошки на мости потребили...

Один пеньок до себе промовляв:
«Можливо й там потрібно служити!..»
Ніде правди діти—мостів Біг мав,
А мостів треба, щоб все возити...

Пеньок не всихає—пустив гілок,—
Зелені розкішно виростали:
Знову люди сідали в холодок,
І знову про дуба розмовляли...

«Дивіться, як густо гілля пустив!..
Видно, що міцне коріння має—
Сам серед степу—ніхто не ростив,
Краще, як у саду виростає..!»

І знову грубі високі дубки,
На славу росли: сини і дочки,
І знов гострилися на них пилки:
На здірявілі мости—дубочки...

Вітром почули дубки новину
Онищечком молитву шептали:
«І Боже, відверни від нас біду,
Хай би ми на славу виростали..!»

Прийшли і рубати, а нараз грім:
Блиснуло полум'я—всі згоріли...
Скарав Господь—бо нехтували всім,—
Молодих дубочків не жаліли...

1932р.

ТИХИЙ ВЕЧІР.

Тихий вечір—свіже повітря,
В небі золотом блищать зорі,
А он і місяця політра
Стрілами купається в морі...

Пахне земля, розкішні квіти...
І чути пісню соловейка...
О, краю мій, ми твої діти—
Тебе кохаємо, рідненький...

Тихий вечір, тирса співає, —
Світлячки зорями літають,
А верби в лозах кучеряві
Про долю з нами розмовляють...

1931р.

ЖУРБА.

Єсть вона — сльоза святая,
За нещасний люд пролита.
(Володимир Самійленко)

Душа наповнилась журбою...
І льються ті сльози святі,
Куди подітися з тобою,
Журбо і смутку, у житті..?

З журбою нишком розмовляю...
І думаю який кінець?..
Куди, куди подітись маю?..
Який плетуть мені вінець?..

Тікаймо звідси, мої друзі,
В ліси, у хащі, в пустирі,
Бо попадемо й ми катюзі—
Збещестять тіло на кострі...

Ох, друзі, друзі, мої друзі,
Чи ще засвітять нам зірки?..
Чи так засохнемо у тузі?..
Випивши чашу днів гірких?!..

Душа наповнилась журбою,
Земля купається в сльозах,
Нарід згвалтований юрбою,
Опухлий ходить по полях!..

1933р.

ОСІНЬ.

Осінь... Листя опадає...
І з вітром здружившись летить—
На серце туга спадає,
Про осінь згадавши—щемить...

Хочеться з листом летіти—
У кращі, тепліші краї,
Де зим немає, а літо...
І вічно зелені гаї...

Мов плачуть, скриплять дерева:
Зима йде, зима, гілочки,
Природа змінна—так треба —
Не завжди світять зірочки...

Осінь... Листя опадає—
На вітрі зірвавшись летить,
А серце тяжко зітхає...
І з горя застогне—болить!..

1934р.

НЕ КИНУ НАДІЮ.

Взять тебе в бою, чи вмерти з тобою?

(Л. Українка)

Не кину надію, що зрання плекав,
Не піду в них щастя шукати,
Не викину з серця те, що покохав—
З брилянтом не хочу рівняти.

Не стану в порозі облудних облич,
Не подам і руки продажнім,
Не сплямлю свій зоряний надії клич—
У вічі дивлюся відважно...

Чимало лишилось нас певних надій,
Хоч серця пробиті кинжалом:
Свячене ще маєм на рішучий бій,—
Боротись з червоним навалом!..

Хто сміє хвалитись, що дух наш здолав?
Хто сміє справлять перемогу..?!
Нікчемність..! Очей у сірка позичав...
Як злодій вийшов на дорогу...

Підступом, брехнею в облуду завів,
О, щирі ті серця народів...
Нахабним «коханням», мов дівчину звів,—
Вкравшись до порядного дому.

Не кину кохану, яку покохав,
Хоч в неї вже й шати обдерті:
Я вірний їй буду, бо присягу дав—
Любити, любити й по смерті..!!

1934р.

ЗАСКРЯБАЛО ГІЛЛЯ.

Ех, як би то...
(Тарас Шевченко)

Заскрябало гілля в раму дерев'яну —
Дивилось у вікна на вбогу сім'ю.
— Скажіть мені, татку, чому кущ зів'ялий,
Листя не пускає, не чує весни?
Зажурений батько, в зморцках його лица,
Підперши рукою у гніві чоло, —
Напроти сиділа з шитвом молодиця,
З під хустки стирчало зсивіле пасмо...
— Чому кущ зісохший, питаєш мій сину?—
Не скоро піднялися пара очей.
— Не сприяють весни на цю деревину:
Все чогось холодні і вітер гнилий...
Хрипло відповівши, спустивши повіки, —
Погладив рукою непокритий стіл —
Мозолясті руки, немов ті каліки,
Нині «відпочивши», а завтра знов віл...
Тяжко було сину відповідь поняти,
Йому би хотілось пахучих квіток:
У зелені бігать і квіточки рвати...
Часами дівчатам дати на вінок...
— А що завтра буде? мабуть знов у поле?—
Схиливши голівку, задумався й син, —
Загорнув куфайку, в дірах, напівголий:
— Знов буду голодний бігати один?..

—В поле, синку, в поле, хай би заснітилось!
Он попід хати голосить бригадир,
А в душі подумяв: «Ніщо не змінилось,—
Так і за панщини осавул рядив...!»

1934р.

ТАК!..

Так!.. Я бачу власними очима
Мою країну в днях кровавих,
А кат з сокирою за плечима —
Коротить дні мої — лукавий...

О, так! Це моя земля вогниться,
А перед світом злотом сяє:
Слова кидають, бо так годиться, —
Життя пощерблене конає...

О, краю мій, віками закутий,
Коли ще раз сурма засурмить —
В полки єднатись, готовим бути,
Зірвать кайдани й граги з тюрем..?!

О, я діждуся на цьому світі,
Що кат сокиру ще зламає, —
Наш стяг побіди буде леліти
І пісні волі заспіваєм..!

1934р.

МИНАЮТЬ ЛІТА.

Минають марно наші літа:
В тайгах, Сибірі, в Соловках...
Яка тисяча пішла з світа?..
Колись і зараз в засланнях..?

Ніхто не злічить ті могили,
Та й знать не знає, де лежать...
Боже милий, подай ще сили
Оці кайдани розірвати!..

Людська нога там не ступала:
Десь в Колимі, в тайгах—лісах —
На наших кістках будували
Міста і пристані в снігах...

Хіба не ми там на Амурі
Рили золото літ і літ?!.,
Напівживі, в снігах і бурі
Робили велич на ввесь світ...

А що дали, яка відплата..?
В новій сім'ї де «вільність — рай»..
І під покровом: «брат за брата»,
Скували рідний, волі край..,

Де та любов, хто її бачить..?
Де щасливе, вільне життя..?
Я лише бачу — люди плачуть —
В цьому «раю» нема пуття..

Чому заставляють конати..?
Висновок зробіте самі...
О, переслідують пірати:
З кожного дому в заслانی...

То все за щире наше серце,
Бо дехто вірив: «То свої —
Нащо іти з ними на герці?!»
Зараз лишився без сім'ї...

1935р.

ПЛАЧУТЬ ДНІ.

Плачуть дні і небо плаче:
Гроловиця йде на дім,
А ворон з голоду криче —
Не бувало в краю цім...

А земля? ох, як ридає!..
Бо її болить душа,
Що люд з голоду конає:
Забрали хліб до зерна...

О, спаде на вас час гніву:
Підіймем кари меча, —
Вже досить ссати вампірам
Невинну кров з—за плеча...

Плачуть дні і люди плачуть:
«Боже милий, доки ж це?..
За що ж то нам така вдячність?..
О, прийде відплати час..!»

1933р.

РОЗМОВА ПРИРОДИ.

Сади, ліси, зчерствіле поле,—
Завжди воно мені говорить:
«Прийшли тяжкі наші часи..!»

І навіть коник той, що в травах, —
Також пізнав у чому справа:
«І я спасаю трав гірких..!»

І ріки піняться, спливають,—
Нове русло собі шукають:
Старим не можна вже плисти...

Одні хитресенькі лисиці
Збігаються, щоб пожитись,
Щоб щось смачненьке унести...

Летять пташки високо в хмарах,—
Минають землю мою в чарах;
Злетіть бояться, як колись...

Старі дуби листям шуміли,—
Про край—недолю гомоніли,
І гілочки вгорі сплелись:
«О, доле—воле, повернись..!»

1932р.

ЛЮДИ ЛЮДИ..!

Люди, люди, відімкніте,
Упустіть любові дуг,
О, як хочеться уздріти
Сонця правди і утіх...

Люди, люди, скаменіться:
Повні ріки крові, сліз,—
Глибше в маси подивіться,
Як гуркоче дряхлий віз...

Люди, люди, годі крові!—
Цвинтарищ тих без хрестів,
Дайте крихітку любови—
Відпочити цару днів....

Люди, люди, ви стемніли,
Вам здається все блакить:
То край кровію скипілий,
Життя в жарищах кипить...

Люди, люди, буде пізно,
Навіть гончих розпустить:
Людський гнів ударить грізно—
Разом з гончими зтрощить

Люди, люди, вже куріє,
Загоряється дімок—
Гнів і помста так жевріє,
Що розтопиться замок..!!

1934р.

НЕ КІНЕЦЬ ПІСНІ.

Не кінець пісні, не втихли струни,
Хоч життя летить немов стріла—
На моїм полі всихаюць руни,
А пісня ще лунає жива...

На серці, як і раніше льється
Кривава не витерта сльоза:
Сходить сонце—мені не сміється...
І все чомусь холодна весна...

Лунає пісня і дзвенять струни,
А життя бере волі акорд:
На перешкоді буря—тайфуни
І озвіріла навала орд...

Боже, дай пісні лунати вволю,
Прорватись кріз замки, грати стін,
Із темниці затхнення на волю,
А мури нехай розіб'є грім..!

1934р.

НЕОРАНА НИВА.

Сидить ворон на могилі,
Та з голоду криче.—
(Тарас Шевченко).

Зажурилася неорана нива,
Дорідне колосся на ній не росте,
Не чути співу, як бувало в жнива...
Сумує та сохне на вітрі пуста...

Ох, минулись часи, як цвіли маки,
Як дзвінко перепел на ланах співав,
Як ліси зелені—стрункі вояки,
Гордо красувались на страх ворогам...

Літають ворони—голодні кричуть:
Поживи немає, лише будяки
В степу похилились, мов самі плачуть,
Що ніхто не косить їхні голівки...

Зажурилась неорана нива,
Дорідне колосся на ній не росте—
Не чути співу, як бувало в жнива...
Сумує і сохне на вітрі пуста..!

1933р.

ВЖЕ ГОДИ..

Не сила, вже годі мовчати,
Коли горять вогнем серця,
Я громами Світу дам знати,
Що гніту немає кінця...

З терновим піду на Голготу,
Хай знає книжник, фарисей,
Що люд пізнав його підлоту,
Що ще знайдеться в нас Мойсей...

Щоб вивести нарід з неволі
Я до зорі з стрільцями встав:
Застигла кров борців на полі—
В тяжких боях наш стяг упав...

І ми тепер в новій «святині»,
Де вищим богом атеїст:
Він обіцяє рай людині,
А смерть у «раю» перший гість...

До всього світу завойовник
На трупах стелить собі шлях,
І не один його кочовник
Господарем стає в краях...

Найкращі сили «вимітає»—
«Ворогів» шукає клєврит:
В містах і селах забирає,
Твердий виконує декрет...

А кліка і на чолі Янус
Сіла звисока в кабінет:
Не життєві складає пляни
І всім керує партбілет...

А демон витрушує душу,
Гончих розпускає собак:
Світу правду сказати мушу,
Нехай знає, який тут жах!

У народі немає слави:
Вихваляння йде на заказ,
Що він творець раю—держави
Всьому світові на показ..!

А люд не має відпочинку,
Під пануванням тяжких мук,
Як часом сяде на хвилинку
То зараз з'явиться гайдук...

Найкращі сили загортає,
Але усіх він не ковтне:
Ідея і дух не вмирає—
І Україна оживе..!!

1932р.

ЗМІСТ.

Мрія—надія	3
Душа співає	4
Спомин святочного дня	5
Жертви	6
Краю мій	7
Хмарки пливуть	8
Громадою скуті	9
Заблищали огні	10
Прапори	11
Не все пропало	12
Уява	13
Кривавий бенкет	14
Не плачу	16
І знову грім	17
І знов чорні круки	18
Кращі сини	19
Пізнав життя	20
Я не знайшов	21
Не замучать до смерти	22
Не з співами	23
Упала ніч	24
Яка ти, доле	25
На дорозі	26
Каяття в'язня	27
Я «найщасливіший»	28
Едем	29
Туга	30
У хмарах дум	31
Близиться вечір	33
Те сіре	32
Я чую стогін	34
Прийшла весна	35
Я ще невідомий	36
Щастям кохання	37

Не сповнились бажання.....	38
Й слухать не хочу.....	39
О сонечко!.....	40
Сніжна дорога.....	41
Край мій звеселяют.....	42
Тяжють дні.....	44
Втомлений ляжу.....	45
Доле моя!.....	46
Чому веселому бути?.....	47
Нащо?.....	48
Згорає день.....	49
Видіння.....	50
Погасло літо.....	51
Ще темний день.....	52
Стрілець (пісня).....	53
Як довго тьма?.....	54
Дубочки.....	56
Тихий вечір.....	57
Журба.....	58
Осінь II.....	59
Не кину надію.....	60
Заскрябало гілля.....	61
Так!.....	62
Минають літа.....	63
Плачуть дні.....	64
Розмова природи.....	65
Люди, люди!.....	66
Не кінець пісні.....	67
Неорана нива.....	68
Вже годі!.....	69

25

III KNAPP